

ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อมาตรการทางผังเมืองในการจัดการสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลเมืองเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

Public Satisfaction towards Urban Planning Measures for Environmental Management in Koh Samui Municipality, Surat Thani Province

ปิยธิดา ปูชนียพงศกร และวาราลักษณ์ คงอ้วน

Piyatida Puchaneyapongsakorn and Waralak Khongouan

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จังหวัดปทุมธานี 12121

Faculty of Architecture and Planning, Thammasat University, Pathumthani 12121, Thailand

E-mail: mumuryoi@hotmail.com

บทคัดย่อ

การเติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในเทศบาลเมืองเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและปัญหาสิ่งแวดล้อมตามมา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงจัดทำมาตรการเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ได้แก่ มาตรการที่กำหนดในผังเมืองรวมชุมชนเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี พ.ศ. 2549 มาตรการที่กำหนดโดยกฎหมายสิ่งแวดล้อม มาตรการที่กำหนดโดยกฎหมายควบคุมอาคาร และแนวทางการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งเมื่อพิจารณาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อมาตรการทางผังเมืองในการจัดการสิ่งแวดล้อม พบว่า ประชาชนโดยเฉลี่ยร้อยละ 74 ไม่ทราบถึงรายละเอียดมาตรการทางผังเมืองในการจัดการสิ่งแวดล้อม ยกเว้นในเรื่องการกำหนดความสูงของอาคาร นอกจากนี้ ประชาชนร้อยละ 100 ยังเห็นด้วยกับการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรการผังเมืองและการเพิ่มมาตรการทางผังเมืองในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้มากขึ้น การจัดการสิ่งแวดล้อมโดยมาตรการทางผังเมืองในอนาคตจึงควรดำเนินการ 1) เพิ่มและปรับปรุงสื่อประชาสัมพันธ์ 2) เพิ่มมาตรการแรงจูงใจในมาตรการทางผังเมืองในการจัดการสิ่งแวดล้อม 3) ปรับปรุงให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น และ 4) เพิ่มการบังคับใช้และกำหนดบทลงโทษที่เข้มงวด

Abstract

The growth of the tourism industry in the Koh Samui municipality has triggered changes in its natural surroundings and created environmental problems. As a result, relevant organizations have set up a number of measures in order to solve these issues, including those prescribed in the community comprehensive plan Koh Samui-2006, environmental laws, the Building Control Act, and guidelines for environmental management. According to this study's findings on public opinion towards urban planning measures to manage the environment, 74 percent of the informants did not know the specific details of these measures, except the restrictions on building height. In addition, 100 percent of respondents agreed that public participation in developing urban planning measures should be encouraged, and that more should be established to strengthen environmental management. In the future, there should be a greater focus on: 1) increasing Public Relations and media outreach; 2) raising incentive strategies to support urban planning measures for environmental management; 3) encouraging more public participation; and lastly, 4) increasing enforcement and imposing strict penalties.

Keywords

มาตรการทางผังเมือง (Urban Planning Measure)
ความพึงพอใจ (Satisfaction)
การจัดการสิ่งแวดล้อม (Environment Management)

1. ที่มาและความสำคัญของปัญหา

เกาะสมุยเป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ตั้งอยู่บริเวณตอนกลางของอ่าวไทย ห่างจากชายฝั่งจังหวัดสุราษฎร์ธานีไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือประมาณ 84 กิโลเมตร เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลที่มีชื่อเสียงจนได้รับการขนานนามจากนักท่องเที่ยวทั่วโลกว่า “สวรรค์แห่งอ่าวไทย” โดยมีสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงมากมาย เช่น หินตาหินยาย หาดเฉวง หาดละไม น้ำตกหน้าเมือง เจดีย์แหลมสอ ฯลฯ ส่งผลให้ พ.ศ. 2550 มีจำนวนนักท่องเที่ยวสูงถึง 1,059,642 คน และมีห้องพักจำนวนมากถึง 13,000 ห้อง (Songkla Provincial Office of Local Administration, 2010)

การเติบโตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวดังกล่าวส่งผลให้เกาะสมุยมีปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมตามมา ไม่ว่าจะเป็นปัญหาขยะมูลฝอย โดยมีปริมาณขยะเพิ่มมากขึ้นประมาณ 120 ตันต่อวัน (The Green Island in Koh Samui Project, 2010) และมีปริมาณขยะที่รอการกำจัดอยู่สูงถึง 15,000 ตัน (Office of Natural Resources and Environmental Policy and Planning, 2010) ปัญหาการลดลงของพื้นที่ป่าไม้เพื่อใช้พื้นที่ในการก่อสร้างที่พักอาศัยและโรงแรม โดยมีการลดลงของพื้นที่ป่าไม้สูงถึง 4,000 ไร่ ในช่วงปี พ.ศ. 2507 ถึง พ.ศ. 2553 (“Forestry officers”, 2010) เป็นต้น

การเกิดขึ้นของปัญหาสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ในเกาะสมุย ส่งผลให้หน่วยงานภาครัฐและเอกชนดำเนินโครงการแก้ไขและจัดการกับปัญหาสิ่งแวดล้อม ซึ่งเมื่อพิจารณามาตรการทางผังเมืองในพื้นที่เกาะสมุย พบว่า สาระสำคัญของผังเมืองรวมชุมชนเกาะสมุยจังหวัดสุราษฎร์ธานี พ.ศ. 2549 มุ่งเน้นการแก้ไขและจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เป็นสำคัญ เช่น การกำหนดความสูงอาคารที่สามารถก่อสร้างได้ให้ไม่เกิน 12 เมตร การห้ามก่อสร้างอาคารในระยะที่ว่างบริเวณขนานริมแหล่งน้ำ 6 เมตร เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม มาตรการทางผังเมืองที่เกิดขึ้นในเกาะสมุยยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ดังจะเห็นได้จากการคงอยู่และเป็นไปอย่างต่อเนื่องของสภาพปัญหาและการขาดการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและการนำไปสู่การปฏิบัติของประชาชน

การศึกษาความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อมาตรการทางผังเมืองในการจัดการสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลเมืองเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี จึงเป็นการศึกษามาตรการทางผังเมืองที่เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม

แวดล้อม อันเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ความพึงพอใจและความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เกิดขึ้นในพื้นที่โดยมาตรการทางผังเมือง และนำไปสู่การกำหนดแนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยมาตรการทางผังเมืองที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและเหมาะสมกับสภาพพื้นที่

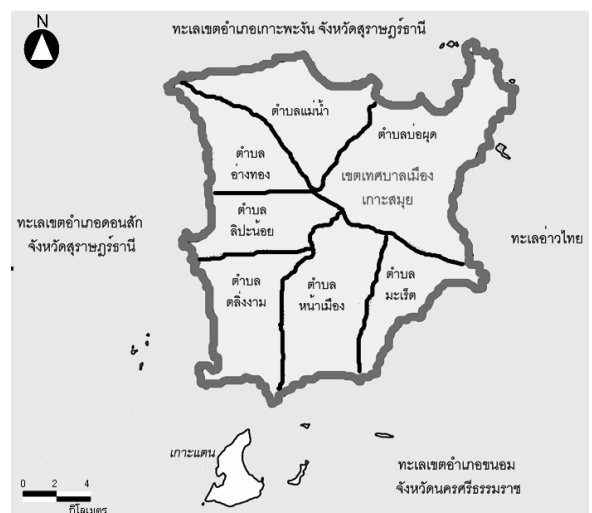
2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1) เพื่อศึกษามาตรการทางผังเมืองที่เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลเมืองเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- 2) เพื่อสอบถามความพึงพอใจและความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อมาตรการทางผังเมืองในการจัดการสิ่งแวดล้อม
- 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยมาตรการทางผังเมืองที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและเหมาะสมกับสภาพพื้นที่

3. ขอบเขตการศึกษา

3.1 ขอบเขตด้านพื้นที่

ครอบคลุมพื้นที่เกาะสมุยทั้งเกาะ ซึ่งอยู่ในขอบเขตการปกครองเทศบาลเมืองเกาะสมุย อันประกอบด้วย 7 ตำบล ได้แก่ ตำบลมะเร็ด ตำบลหน้าเมือง ตำบลดลิ่งงาม ตำบลลิปะน้อย ตำบลแม่่น้ำ ตำบลอ่างทอง และตำบลบ่อผุด มีเนื้อที่ทั้งหมด 227 ตารางกิโลเมตร หรือ 142,031 ไร่ (Koh Samui Municipality, Surat Thani Province, 2010) (รูปที่ 1)

รูปที่ 1 ขอบเขตพื้นที่ศึกษา

3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. ศึกษามาตรการทางผังเมืองที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสิ่งแวดล้อมทางด้านกายภาพในเกาะสมุย ได้แก่ ผังเมืองรวมชุมชนเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี พ.ศ. 2549 (Department of Public Works and Town & Country Planning in Surat Thani Province, 2009) ร่างประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ในบริเวณพื้นที่เกาะสมุย เกาะแตน อำเภอกะสมุย และเกาะพะงัน อำเภอกะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ฉบับเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2552 อันเป็นฉบับล่าสุดในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2554) (Office of Natural Resources and Environmental Policy and Planning, 2007) กฎกระทรวง ฉบับที่ 22 (พ.ศ. 2532) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 และเทศบัญญัติเทศบาลเมืองเกาะสมุย เรื่อง กำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงใช้อาคารบางชนิด หรือบางประเภทในเขตเทศบาลเมืองเกาะสมุย อำเภอกะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี พ.ศ. 2552

2. ศึกษาแนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมของหน่วยงานราชการและภาคเอกชนทั้งที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต

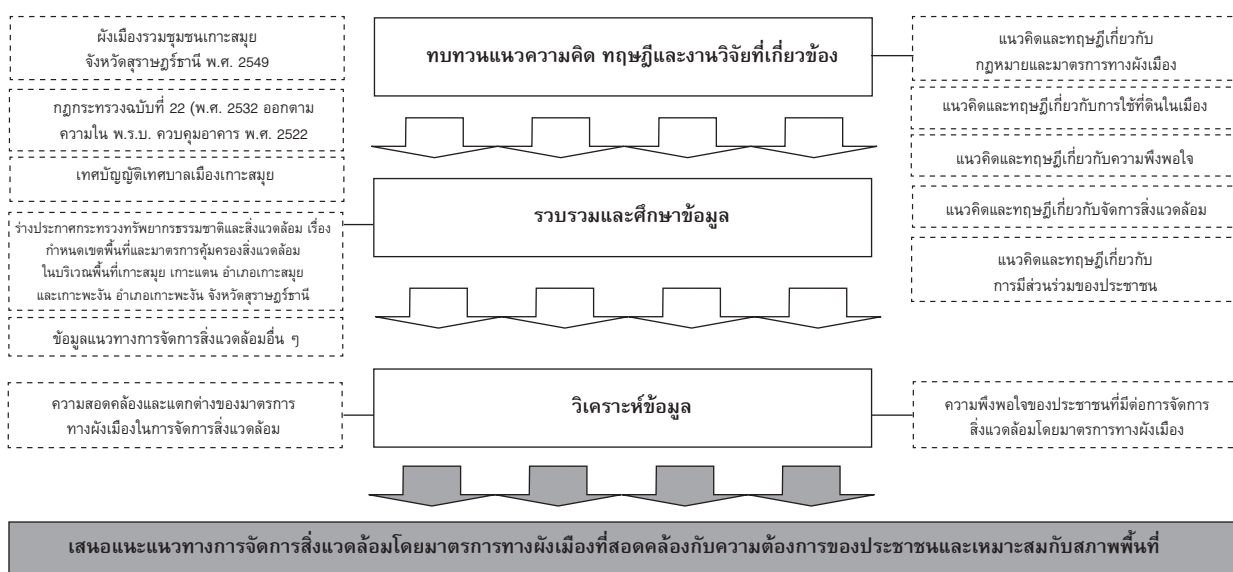
3. ศึกษาความพึงพอใจและความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยมาตรการทางผังเมือง

4. ขั้นตอนการศึกษา

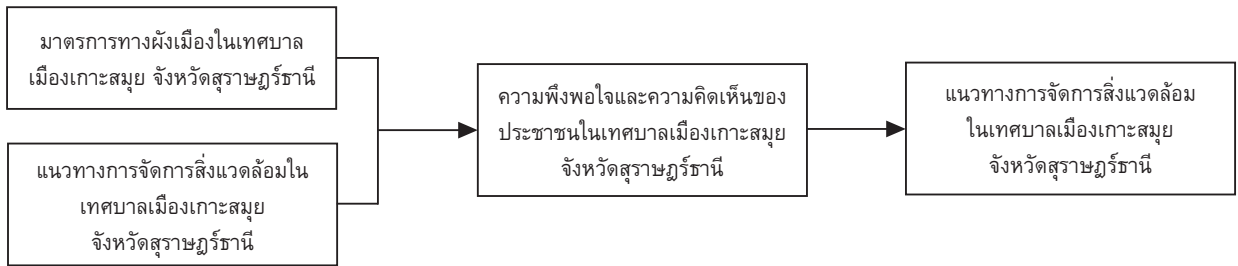
การศึกษาความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อมาตรการทางผังเมืองในการจัดการสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลเมืองเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีขั้นตอนการศึกษา 4 ขั้นตอนหลัก คือ 1) ทบทวนแนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) รวบรวมและศึกษาข้อมูล 3) วิเคราะห์ข้อมูล และ 4) เสนอแนะแนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยมาตรการทางผังเมือง (รูปที่ 2)

5. กรอบแนวคิด

การศึกษามาตรการทางผังเมืองที่เกี่ยวกับการจัดการรักษาสิ่งแวดล้อมและแนวทางการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันและอนาคตของเขตเทศบาลเมืองเกาะสมุยจะเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ความพึงพอใจและความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและนำไปสู่การเสนอแนะแนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยมาตรการทางผังเมืองที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ได้ (รูปที่ 3)

รูปที่ 2 ขั้นตอนการศึกษา

รูปที่ 3 กรอบแนวคิดในการศึกษา

6. เครื่องมือในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งกำหนดค่ากลุ่มตัวอย่างตามสูตรการคำนวณค่ากลุ่มตัวอย่างของยามาเนที่ระดับความมีนัยสำคัญ 0.1 (Kaiwan, 2002) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกำหนดสัดส่วน (quota sampling) แบ่งสัดส่วนในการเก็บข้อมูลจำแนกตามตำบล 7 ตำบล จากจำนวนประชากรรวมทั้งเทศบาล 53,769 คน จึงคิดเป็นจำนวนตัวอย่างเท่ากับ 100 ตัวอย่าง

สำหรับเนื้อหาในแบบสอบถามมุ่งเน้นการเก็บข้อมูลความคิดเห็นและความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมด้วยมาตรการทางผังเมืองของประชาชนที่อยู่อาศัยในพื้นที่ตั้งแต่ 10 ปี เป็นต้นไป โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ 1) ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง 2) ความรู้และความเข้าใจเบื้องต้นของประชาชนที่มีต่อมาตรการทางผังเมืองที่เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมในเกาะสมุย 3) ทศนคติของประชาชนที่มีต่อมาตรการทางผังเมืองที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อม และ 4) ทศนคติของประชาชนต่อการปรับปรุงและพัฒนาเกี่ยวกับแนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยการวัดระดับความพึงพอใจแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่

- คะแนน 0.00-1.00 = พึงพอใจน้อยที่สุด
- คะแนน 1.10-2.00 = พึงพอใจน้อย
- คะแนน 2.10-3.00 = พึงพอใจปานกลาง
- คะแนน 3.10-4.00 = พึงพอใจมาก
- คะแนน 4.10-5.00 = พึงพอใจมากที่สุด

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจะถูกประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยด้านสังคมศาสตร์ หรือ SPSS (Statistical Package for the Social Science) เพื่อเป็นข้อมูลสถิติเชิงพรรณนาที่เป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์ผลการศึกษา

7. ผลการศึกษา

ผลการศึกษาสามารถแบ่งรายละเอียดได้เป็น 4 ประเด็นหลักด้วยกัน คือ 1) การผังเมืองกับปัญหาสิ่งแวดล้อมในเกาะสมุย 2) มาตรการทางผังเมืองที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสิ่งแวดล้อม 3) แนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ และ 4) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อมาตรการทางผังเมืองในการจัดการสิ่งแวดล้อม

7.1 การผังเมืองกับปัญหาสิ่งแวดล้อมในเกาะสมุย

สามารถแบ่งออกเป็น 4 ช่วงที่สำคัญ คือ การผังเมืองกับปัญหาสิ่งแวดล้อมก่อน พ.ศ. 2538 การผังเมืองกับปัญหาสิ่งแวดล้อมในช่วง พ.ศ. 2538 ถึง พ.ศ. 2545 การผังเมืองกับปัญหาสิ่งแวดล้อมในช่วง พ.ศ. 2546 ถึง พ.ศ. 2548 และการผังเมืองกับปัญหาสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2549 ถึงปัจจุบัน

1. การผังเมืองกับปัญหาสิ่งแวดล้อมก่อน พ.ศ. 2538

ก่อน พ.ศ. 2538 เกาะสมุยยังไม่เป็นที่นิยมสำหรับนักท่องเที่ยวมากนัก มีเพียงประชาชนท้องถิ่นตั้งถิ่นฐานพื้นที่ที่นิยมใช้ประโยชน์ในการทำเกษตรปลูกมะพร้าวและผลไม้จะอยู่บริเวณที่สูงของเกาะ โดยที่ดินบริเวณดังกล่าวมีมูลค่าที่ดินสูงมาก ในทางกลับกัน ที่ดินบริเวณริมชายหาดกลับถูกละเลย ไม่มีคุณค่าเหมือนเช่นปัจจุบัน

ต่อมาเมื่อเกาะภูเก็ตเริ่มมีสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมลง เกาะสมุยจึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมในการท่องเที่ยวมากขึ้น โดย พ.ศ. 2529 เกาะสมุยได้มีการสนับสนุนให้เป็นเมืองท่องเที่ยวอย่างเต็มตัวด้วยการกำหนดแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวขึ้น ส่งผลให้ผู้ประกอบการต่าง ๆ เริ่มเข้ามาลงทุนและเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ โดยเฉพาะสวนมะพร้าวที่เป็นแหล่งรายได้หลักของคนในท้องถิ่นและพื้นที่บริเวณริมชายหาดจะถูกผู้ประกอบการกว้านซื้อที่ดินเพื่อทำโรงแรม บังกะโล ร้านอาหาร ฯลฯ

จึงเริ่มมีการวางมาตรการควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินและป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมโดยการจัดทำผังเมืองรวมชุมชนเกาะสมุยตั้งแต่ พ.ศ. 2530 และประกาศเป็นกฎกระทรวงบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2538

2. การผังเมืองกับปัญหาสิ่งแวดล้อมในช่วง พ.ศ. 2538 ถึง พ.ศ. 2545

หลังจากมีการประกาศบังคับใช้ผังเมืองรวม การพัฒนาเมืองบนเกาะสมุยเริ่มชะลอตัวช้าลง มาตรการทางผังเมืองจึงมีส่วนช่วยยับยั้งการเจริญเติบโตอย่างไม่มีขีดจำกัดของเมือง อย่างไรก็ตาม กฎหมายผังเมืองไม่มีผลย้อนหลัง ดังนั้น สภาพสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในขณะนั้นยังคงเป็นสิ่งแวดล้อมที่ผ่านการถูกทำลายให้เสื่อมโทรมมาแล้ว ประกอบกับโครงการในการจัดการและฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมยังมีจำนวนน้อย ประชาชนในพื้นที่จึงยังไม่ตระหนักในความเสียหายที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ ประชาชนบางส่วนยังมีความรู้สึกว่าการมีกฎหมายผังเมืองรวมชุมชนเกาะสมุยออกมา ทำให้เกิดสิ่งที่กีดกันความเจริญที่น่าจะมีความเจริญเติบโตไปได้มากกว่าที่เป็นอยู่

3. การผังเมืองกับปัญหาสิ่งแวดล้อมในช่วง พ.ศ. 2546 ถึง พ.ศ. 2548

พ.ศ. 2545 ผังเมืองรวมชุมชนเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี พ.ศ. 2538 หมดอายุลง หลังจากที่ได้มีการต่ออายุถึง 2 ปี นับจาก พ.ศ. 2543 ทำให้เกาะสมุยว่างเว้นจากการมีกฎหมายผังเมืองรวม แต่มีเพียงกฎหมายควบคุมอาคาร (กฎกระทรวง ฉบับที่ 22 (พ.ศ. 2532)) บังคับใช้อยู่ พ.ศ. 2546 ถึง พ.ศ. 2548 จึงเป็นช่วงเวลาที่มีผู้ประกอบการต่าง ๆ รีบเร่งเข้ามาลงทุนในพื้นที่จนทำลายสภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เสื่อมโทรมมากขึ้น เนื่องจากในช่วงนี้ การขออนุญาตในการก่อสร้างสามารถเป็นไปได้โดยง่าย ไม่ต้องมีขั้นตอนในการตรวจสอบมากมาย จึงทำให้ง่ายต่อการก่อสร้างสถานประกอบการส่งผลให้เป็นช่วงเวลาที่สิ่งแวดล้อมเกาะสมุยเสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็วมากที่สุด นอกจากนี้ ยังมีผู้ประกอบการบางรายที่เข้ามาขออนุญาตก่อสร้างอาคารเอาไว้ก่อนที่จะมีการประกาศบังคับใช้ผังเมืองรวมฉบับต่อไปอีกด้วย

4. การผังเมืองกับปัญหาสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2549 ถึงปัจจุบัน

ในระหว่างที่มีการบังคับใช้ผังเมืองรวมชุมชนเกาะสมุย ตั้งแต่ พ.ศ. 2549 มาจนถึงปัจจุบัน พบว่า การเข้ามาลงทุนของผู้ประกอบการสถานประกอบการมีการจัด

สร้างตามที่ผังเมืองรวมกำหนดไว้มากขึ้น อย่างไรก็ตามกฎหมายผังเมืองยังมีการกำหนดโทษสำหรับผู้ละเมิดกฎหมายน้อย คือ จำคุกไม่เกิน 6 เดือนหรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท จึงทำให้ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยอมเสียค่าปรับเพื่อได้ผลประโยชน์ที่มากกว่าจากการก่อสร้างสถานประกอบการในอนาคต และเนื่องจากกฎหมายไม่มีผลย้อนหลัง จึงทำให้สภาพภูมิทัศน์ของเกาะสมุยยังคงมีอาคารขนาดใหญ่และอาคารที่ก่อสร้างในพื้นที่สงวนอยู่มาก เนื่องจากการพัฒนาเกิดขึ้นในช่วงที่ผังเมืองรวมขาดอายุ จึงเป็นปัญหาที่ไม่สามารถใช้มาตรการทางผังเมืองกลับไปแก้ไขได้

7.2 มาตรการทางผังเมืองที่เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม

มาตรการทางผังเมืองในการจัดการสิ่งแวดล้อมในเกาะสมุยที่สำคัญมี 3 มาตรการด้วยกัน ได้แก่

1. มาตรการที่กำหนดในผังเมืองรวมชุมชนเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี พ.ศ. 2549

เป็นกฎหมายที่ช่วยในการควบคุมการพัฒนาที่เกิดขึ้นบนเกาะสมุยไม่ให้ความเจริญเติบโตอย่างไร้ทิศทาง โดยสามารถแบ่งข้อบังคับออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ การกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน การกำหนดการใช้ประโยชน์อาคาร การกำหนดพื้นที่ใช้สอย การกำหนดความสูงอาคาร การกำหนดอัตราส่วนของที่ว่างต่อพื้นที่อาคารรวม (OSR) และการกำหนดระยะถอยร่น (Set back) มาตรการเหล่านี้ นอกจากจะเป็นมาตรการที่เน้นการควบคุมการพัฒนา ยังช่วยในการจัดการสิ่งแวดล้อมและปกป้องไม่ให้สิ่งแวดล้อมเกิดความเสื่อมโทรม

2. มาตรการที่กำหนดโดยกฎหมายสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ร่างประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในบริเวณพื้นที่เกาะสมุย เกาะแตน อำเภอเกาะสมุยและเกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี (ฉบับเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2552)

เป็นมาตรการที่ช่วยปกป้องสิ่งแวดล้อมโดยตรง ข้อบังคับต่าง ๆ เน้นการควบคุมการพัฒนาและมีรายละเอียดเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมมากขึ้น โดยสามารถแบ่งข้อบังคับออกเป็น 9 ด้าน ได้แก่ การกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน การกำหนดการใช้ประโยชน์อาคาร การกำหนดความสูงอาคาร การกำหนดอัตราส่วนของที่ว่างต่อพื้นที่อาคาร

รวม (OSR) การกำหนดอัตราส่วนร้อยละของพื้นที่ปกคลุมอาคารต่อพื้นที่ดิน (BCR) การกำหนดระยะถอยร่น (Set back) การกำหนดรูปแบบอาคาร การกำหนดพื้นที่สีเขียว และการกำหนดการกระทำกิจกรรมของมนุษย์

3. มาตรการที่กำหนดโดยกฎหมายควบคุมอาคาร

ประกอบด้วย 2 กฎหมายที่สำคัญ ได้แก่

- กฎกระทรวง ฉบับที่ 22 (พ.ศ. 2532) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 (Ministry of Interior, 1989)

สามารถแบ่งข้อบังคับออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ การกำหนดการใช้ประโยชน์อาคาร การกำหนดพื้นที่ใช้สอย การกำหนดความสูงอาคาร การกำหนดอัตราส่วนร้อยละของพื้นที่ปกคลุมอาคารต่อพื้นที่ดิน (BCR) การกำหนดระยะถอยร่น (Set back) และการกำหนดรูปแบบอาคาร

- เทศบัญญัติเทศบาลเมืองเกาะสมุย เรื่อง กำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคารบางชนิด หรือบางประเภทในเขตเทศบาลเมืองเกาะสมุย อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี พ.ศ. 2552 (Koh Samui Municipality, Surat Thani Province, 2009)

มุ่งเน้นการควบคุมการใช้ประโยชน์อาคารประเภทพาณิชยกรรมเป็นสำคัญ โดยสามารถแบ่งข้อบังคับออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ การกำหนดการใช้ประโยชน์อาคารและการกำหนดพื้นที่ใช้สอยอาคาร

เมื่อพิจารณาจากมาตรการทางผังเมืองในการจัดการสิ่งแวดล้อมทั้ง 3 มาตรการ พบว่า มาตรการดังกล่าวเป็นการควบคุมการพัฒนาของมนุษย์เป็นสำคัญ โดยแต่ละมาตรการมีความสอดคล้องและแตกต่างกันในเรื่องรายละเอียดของข้อบังคับ (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 สรุปความสอดคล้องและแตกต่างของรายละเอียดข้อบังคับในมาตรการทางผังเมืองในการจัดการสิ่งแวดล้อม

มาตรการในการจัดการสิ่งแวดล้อมในเกาะสมุย	มาตรการที่กำหนดในผังเมืองรวม	มาตรการที่กำหนดโดยกฎหมายสิ่งแวดล้อม	มาตรการที่กำหนดโดยกฎหมายควบคุมอาคาร	
			กฎกระทรวง ฉบับที่ 22 พ.ศ. 2532	เทศบัญญัติเทศบาลเมืองเกาะสมุย
การกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน	✓ 12 ประเภท	✓	-	-
การกำหนดการใช้ประโยชน์อาคาร	✓	✓	✓	✓
การกำหนดพื้นที่ใช้สอย	✓ > 100 ตารางเมตร	-	✓ < 75 ตารางเมตร	✓ < 200 ตารางเมตร
การกำหนดความสูงอาคาร	✓ < 12 เมตร	✓ บริเวณที่ 3 < 6 เมตร	✓ < 12 เมตร	-
การกำหนดอัตราส่วนของที่ว่างต่อพื้นที่อาคารรวม (OSR)	✓ > ร้อยละ 20	✓ > ร้อยละ 50	-	-
การกำหนดอัตราส่วนร้อยละของพื้นที่ปกคลุมอาคารต่อพื้นที่ดิน (BCR)	-	✓ < 90 ตารางเมตร	✓ - บริเวณที่ 1 > ร้อยละ 25 - บริเวณที่ 2 > ร้อยละ 75	-
การกำหนดระยะถอยร่น (Set back)	✓ - ล้ำคอง 6 เมตร - แนวชายฝั่งทะเล 10 เมตร	✓ - บริเวณที่ 1 = พื้นที่น้ำหน้าทะเล - บริเวณที่ 2 = 80 เมตร - บริเวณที่ 3 = 80-140 เมตร	✓ - บริเวณที่ 1 = 50 เมตร - บริเวณที่ 2 = 200 เมตร - บริเวณที่ 3 > 200 เมตร	-
การกำหนดรูปแบบอาคาร	-	✓ อาคารที่มีหลังคาลาดชันตามแบบสถาปัตยกรรมไทย เมืองร้อนชื้นหรือพื้นที่ของเกาะสมุย และมีสีกลมกลืนธรรมชาติ	✓ อาคารที่มีหลังคาลาดชันตามแบบสถาปัตยกรรมไทย เมืองร้อนชื้นหรือพื้นที่ของเกาะสมุย และมีสีกลมกลืนธรรมชาติ	-
การกำหนดพื้นที่สีเขียว	-	✓ > ร้อยละ 50	-	-
การกำหนดการกระทำกิจกรรมของมนุษย์	-	✓	-	-

7.3 แนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ

แนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ในเกาะสมุย สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ โครงการจัดการสิ่งแวดล้อมของภาครัฐและโครงการจัดการสิ่งแวดล้อมของภาคเอกชน

1. โครงการจัดการสิ่งแวดล้อมจากภาครัฐ

มักเป็นโครงการที่เกี่ยวกับเฝ้าระวังทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมไม่ให้เสื่อมโทรมมากขึ้น ซึ่งโครงการที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่อยู่ในความรับผิดชอบเทศบาลเมืองเกาะสมุย (Koh Samui Municipality, Surat Thani Province, n.d.) (ตารางที่ 2)

2. โครงการจัดการสิ่งแวดล้อมจากภาคเอกชนและประชาชน

ส่วนใหญ่เป็นโครงการที่เกี่ยวกับการปลูกจิตสำนึกให้แก่ประชาชนและนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นผลจากภาคเอกชนส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการอสังหาริมทรัพย์ เช่น โรงแรม รีสอร์ท สปา เป็นต้น และนโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อมของเทศบาลเมืองเกาะสมุยที่มุ่งเน้นให้ประชาชนและผู้ประกอบการมีส่วนร่วมในการช่วยดูแลรับผิดชอบสิ่งแวดล้อมในบริเวณพื้นที่ของตน โครงการที่เกิดขึ้นมีทั้งโครงการขนาดเล็กที่มีหลายสถานประกอบการเข้าร่วม เช่น การคัดแยกขยะต้นทาง การประหยัดพลังงานโดยการปิด

ไฟฟ้าบริเวณสถานประกอบการเป็นเวลา 1 ชั่วโมงต่อวัน เป็นต้น หรือโครงการขนาดใหญ่ที่ได้รับการสนับสนุนจากภาคอื่น ๆ ในสังคม เช่น โครงการแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนอย่างบูรณาการในพื้นที่เกาะสมุย เกาะพะงัน และเกาะเตन्द จังหวัดสุราษฎร์ธานี จัดทำโดยบริษัท ยูไนเต็ด แอนนาลิสต์ แอนด์ เอ็นจิเนียริง คอนซัลแตนท์ จำกัด เป็นต้น (ตารางที่ 3)

7.4 ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อมาตรการทางผังเมืองในการจัดการสิ่งแวดล้อม

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อมาตรการทางผังเมืองในการจัดการสิ่งแวดล้อมสามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเด็นด้วยกันคือ ความรู้และความเข้าใจเบื้องต้นของประชาชนที่มีต่อมาตรการทางผังเมือง ความพึงพอใจของประชาชนเกี่ยวกับแนวทางการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมโดยมาตรการทางผังเมืองและความคิดเห็นของประชาชนในการปรับปรุงและพัฒนาเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยมาตรการทางผังเมือง

1. ความรู้และความเข้าใจเบื้องต้นของประชาชนที่มีต่อมาตรการทางผังเมือง

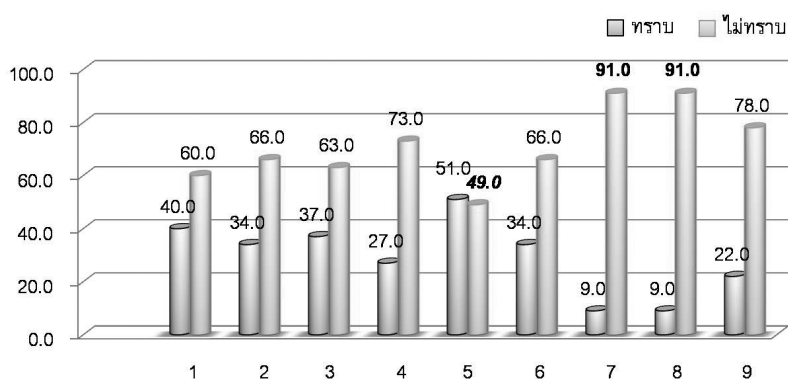
ประชาชนส่วนใหญ่ในเขตเทศบาลเมืองเกาะสมุย ไม่ทราบถึงมาตรการและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายผังเมือง (รูปที่ 4) เช่น ในเรื่องกำหนดอัตราส่วนของที่

ตารางที่ 2 โครงการจัดการสิ่งแวดล้อมของภาครัฐ จำแนกตามวัตถุประสงค์โครงการ

โครงการ	ปรับปรุงด้านกายภาพ	เฝ้าระวัง	ฟื้นฟูแหล่งเสื่อมโทรม	ปลูกจิตสำนึก
โครงการมาตรฐานสีเขียว (2547)		✓		✓
โครงการจัดทำฐานข้อมูลส่งเสริมสิ่งแวดล้อม แหล่งท่องเที่ยว และการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่เกาะสมุย (2547)				✓
โครงการ Global Mala Samui (2550)		✓		✓
โครงการ The Green Island Project Koh Samui (2551) (ร่วมกับเอกชน)		✓		✓
โครงการ Green Leaf - Green Services - Green Samui (2551) (ร่วมกับเอกชน)		✓		✓
โครงการเพิ่มสมรรถนะในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยเทศบาลเมืองเกาะสมุย (2553)			✓	
โครงการศึกษาวิจัยระบบสิ่งแวดล้อมทางทะเลของเกาะสมุย และหมู่เกาะอ่างทองเพื่อการท่องเที่ยว		✓		
โครงการเฝ้าระวังและติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมบริเวณแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดสุราษฎร์ธานี		✓		

ตารางที่ 3 โครงการเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมของภาคเอกชนและประชาชน จำแนกตามวัตถุประสงค์โครงการ

โครงการ	ปรับปรุงด้าน กายภาพ	เฝ้าระวัง	ฟื้นฟู แหล่งเสื่อมโทรม	ปลูกจิตสำนึก
โครงการแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนอย่างบูรณาการในพื้นที่ เกาะสมุย เกาะพะงัน และเกาะแตน จังหวัดสุราษฎร์ธานี		✓	✓	
โครงการสรีสมุยรีสอร์ท				✓
โครงการ Living Green Project				✓
โครงการ The Green Island Project Koh Samui		✓	✓	✓
โครงการ Green Leaf - Green Services - Green Samui		✓		✓
โครงการ Love Earth Save Earth (รักโลก ดูแลโลก)				✓
โครงการช่อ 3 รักษา รักษา ที่เกาะสมุย			✓	✓
โครงการ “อนุรักษ์ชายฝั่งสากล 2553” กับ โคคา-โคลา			✓	✓
โครงการส่งเสริมพหุภาคีในการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนภายใต้แผน ปฏิบัติการ 21 ระดับท้องถิ่น (Local Agenda 21)		✓		
ชายหาดติดดาว			✓	
โครงการเมืองน่าอยู่				
โครงการหน้าบ้านน่ามอง คลองสวยน้ำใส			✓	✓
โครงการปฏิบัติการลดขยะเข้าเตาเผาด้วยการคัดแยกขยะต้นทาง		✓		
โครงการจ้างดำเนินการและบำบัดรักษาโรงเผาขยะมูลฝอย เทศบาล เมืองเกาะสมุย			✓	
โครงการจ้างเหมาเอกชนดำเนินการจัดเก็บขยะมูลฝอยและค่าบริการ จัดเก็บมูลฝอย			✓	
โครงการประเมินคุณภาพสิ่งแวดล้อมชายหาดท่องเที่ยว		✓		
โครงการค่ายผู้นำเยาวชนรักษ์สิ่งแวดล้อม		✓		
โครงการอุดหนุนธนาคารขยะโรงเรียน		✓		✓
โครงการจัดการที่ดินบริเวณข้างเคียงโรงเผาขยะมูลฝอยเพื่อปรับปรุง ระบบกำจัดมูลฝอยเพิ่มเติม	✓			
โครงการโรงเรียนรักษ์สมุย			✓	✓
โครงการส่งเสริมการจัดการสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติแก่เยาวชน				✓

1. การจัดทำผังเมืองรวมชุมชนเกาะสมุย จ. สุราษฎร์ธานี พ.ศ. 2549
2. การออกกฎกระทรวง ฉบับที่ 22 (พ.ศ. 2532) ออกตามความใน พ.ร.บ. ควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522
3. การออกเทศบัญญัติเทศบาลเมืองเกาะสมุย
4. การจัดการทำร่างประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
5. การกำหนดความสูงของอาคาร
6. การกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน
7. การกำหนดอัตราส่วนของที่ว่างต่อพื้นที่อาคารรวม (OSR)
8. การกำหนดอัตราส่วนร้อยละของพื้นที่ปกคลุมอาคารต่อพื้นที่ดิน (BCR)
9. การกำหนดระยะถอยร่นหรือที่ว่างรอบอาคาร (Set Back)

รูปที่ 4 สัดส่วนการรับทราบข้อมูลมาตรการทางผังเมืองของประชาชนในเกาะสมุย

ว่างต่อพื้นที่อาคารรวม (OSR) และการกำหนดอัตราส่วน ร้อยละของพื้นที่ปกคลุมอาคารต่อพื้นที่ดิน (BCR) มีประชาชนสูงถึงร้อยละ 91 ไม่ทราบข้อมูลดังกล่าว ฯลฯ

ผลการศึกษาดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่า กฎหมาย และข้อบังคับต่าง ๆ ทางด้านผังเมืองที่มีส่วนในการจัดการ สิ่งแวดล้อมเป็นที่รู้จักแก่กลุ่มประชาชนทั่วไปน้อยมาก และจะรู้จักหรือเคยได้ยินเพียงแค่งroupsคนที่จำเป็นต้องมี ส่วนเข้ามามีส่วนในข้อกฎหมายนี้เท่านั้น เช่น กลุ่มคนที่ รับราชการ ผู้ประกอบการธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ หัวหน้า ชุมชน หรือผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียเมื่อมีการจัดทำโครงการ เกิดขึ้น เป็นต้น

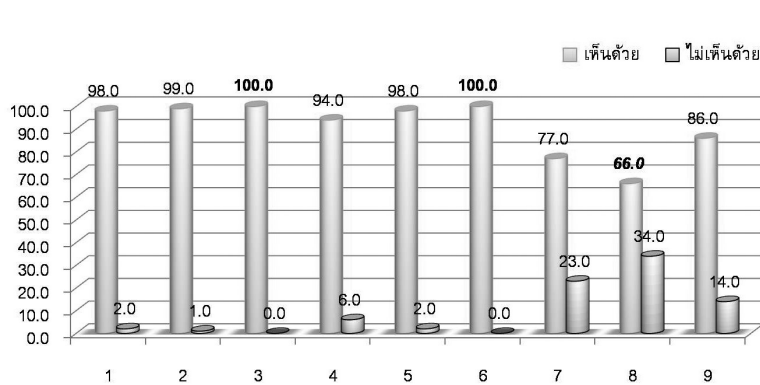
ในทางกลับกันเป็นที่น่าสังเกตว่า ประชาชนส่วนใหญ่รับทราบถึงข้อบังคับในเรื่องการกำหนดความสูงของ อาคาร (ร้อยละ 51) เนื่องจากความสูงมีส่วนสำคัญกับการ ท้องเทียของเกาะสมุย ในเรื่องการบดบังทัศนียภาพที่ สวยงามบนเกาะและหากละเมิดข้อบังคับข้อนี้จะเป็นที่ สังเกตได้ง่าย ดังนั้น การกำหนดความสูงอาคารจึงเป็นข้อ บังคับที่ประชาชนทั่วไปรับรู้และให้ความสำคัญมากที่สุด

2. ความพึงพอใจของประชาชนเกี่ยวกับมาตรการทาง ผังเมืองในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม

แม้ประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีความเข้าใจหรือรับทราบ ถึงมาตรการทางผังเมืองในการจัดการสิ่งแวดล้อมที่บังคับ ใช้อยู่ในปัจจุบัน แต่เมื่อสอบถามถึงความพึงพอใจที่มีต่อ ข้อบังคับที่กำหนดไว้ในมาตรการ พบว่า ส่วนใหญ่มีความ พึงพอใจอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก (รูปที่ 5) นอกจากนี้ ใน เรื่องการห้ามกระทำกิจกรรมใด ๆ อันก่อให้เกิดการสูญเสีย ทัศนียภาพบริเวณชายหาดและการห้ามถมทะเลหรือที่ ชายตลิ่งในพื้นที่น่านน้ำในบริเวณที่วัดจากแนวชายฝั่งทะเล โดยรอบเกาะสมุย 3,000 เมตร ประชาชนมีความพึงพอใจ ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.33 และ 4.09 ตามลำดับ) ความพึงพอใจในข้อบังคับดังกล่าว น่าจะเป็นผลจากการที่ ข้อบังคับต่าง ๆ ล้วนส่งผลดีต่อสิ่งแวดล้อมของเกาะสมุย ทำให้ทัศนียภาพที่สำคัญต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของ เกาะสมุยดีขึ้นและไม่ขัดต่อผลประโยชน์ของประชาชน ทั่วไป

รูปที่ 5 ความพึงพอใจของประชาชนเกี่ยวกับมาตรการทางผังเมืองในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม

1. ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ถึงความรู้เกี่ยวกับโครงการต่าง ๆ ให้มากขึ้น
2. ควรปรับปรุงสื่อประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนสามารถเข้าใจและเข้าถึงได้ง่ายยิ่งขึ้น
3. ควรปรับปรุงให้ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้มากขึ้น
4. ควรมีการบังคับใช้และกำหนดบทลงโทษที่เข้มงวดขึ้น
5. ควรเพิ่มความเข้มงวดในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่
6. ควรเพิ่มมาตรการในการจัดการสิ่งแวดล้อมมากขึ้น
7. ควรมีการกำหนด zoning ประเภทอาคารมากขึ้น
8. ควรมีการกำหนดความสูงอาคารให้น้อยกว่า 12 เมตร
9. ควรให้สถานประกอบการที่ทำผิดกฎหมาย ปรับปรุงแก้ไขอาคารให้ถูกต้องตามกฎหมาย

รูปที่ 6 ความคิดเห็นของประชาชนในการปรับปรุงและพัฒนาเกี่ยวกับมาตรการทางผังเมืองในการจัดการสิ่งแวดล้อม

ในทางกลับกันการกำหนดที่ดินประเภทอุตสาหกรรมให้มีอยู่ในเกาะสมุยที่ถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวเป็นข้อบังคับที่ประชาชนส่วนใหญ่พึงพอใจในระดับปานกลาง (ร้อยละ 2.83)

3. ความคิดเห็นของประชาชนในการปรับปรุงและพัฒนาเกี่ยวกับมาตรการทางผังเมืองในการจัดการสิ่งแวดล้อม

ประชาชนโดยเฉลี่ยร้อยละ 91 เห็นด้วยให้มีการปรับปรุงและพัฒนาเกี่ยวกับมาตรการทางผังเมืองในการจัดการสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ประชาชนถึงร้อยละ 100 เห็นด้วยกับการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมได้มากขึ้นและการเพิ่มมาตรการในการจัดการสิ่งแวดล้อมมากขึ้น (รูปที่ 6)

8. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษามาตรการทางผังเมืองที่เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมทั้ง 3 มาตรการ พบว่า มีความสอดคล้องกันในเรื่องข้อกำหนดข้อบังคับในการควบคุมการพัฒนา ซึ่งส่วนใหญ่มาตรการที่กำหนดโดยผังเมืองรวมชุมชนเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี พ.ศ. 2549 และมาตรการที่กำหนดในกฎกระทรวง ฉบับที่ 22 (พ.ศ. 2532) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 มีความสอดคล้องสัมพันธ์กัน เช่น การกำหนดพื้นที่ใช้สอย การกำหนดระยะถอยร่น (set back) เป็นต้น ส่วนมาตรการที่กำหนดโดยกฎหมายสิ่งแวดล้อมจะมีรายละเอียดข้อบังคับที่ชัดเจนมากขึ้น เช่น การกำหนดพื้นที่สีเขียว การกำหนดการกระทำกิจกรรมของมนุษย์ เป็นต้น สำหรับเทศบัญญัติเทศบาลเมืองเกาะสมุย เรื่อง กำหนดบริเวณ

ห้ามก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเปลี่ยนการใช้อาคารบางชนิดหรือบางประเภทในเขตเทศบาลเมืองเกาะสมุย อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี พ.ศ. 2552 จะมุ่งเน้นการใช้ประโยชน์อาคารประเภทพาณิชยกรรมโดยเฉพาะ

นอกจากนี้ เมื่อเปรียบเทียบมาตรการทางผังเมืองในการจัดการสิ่งแวดล้อมและแนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นโดยภาครัฐและภาคเอกชน ประชาชน พบว่ามีความสอดคล้องซึ่งกันและกัน กล่าวคือ การกำหนดแนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมในเกาะสมุยจะก่อตั้งขึ้นเพื่อการฟื้นฟู อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรมไปแล้วและการดูแลไม่ให้เกิดความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ส่วนมาตรการทางผังเมืองในการจัดการสิ่งแวดล้อมจะเป็นการกำหนดข้อบังคับเพื่อควบคุมการพัฒนาไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นการป้องกันไม่ให้สิ่งแวดล้อมถูกทำลาย ดังนั้น แนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมและมาตรการทางผังเมืองในการจัดการสิ่งแวดล้อมจึงมีส่วนช่วยในการจัดการสิ่งแวดล้อมในเกาะสมุย

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ที่ได้จากแบบสอบถามพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรการทางผังเมืองต่าง ๆ ที่หน่วยงานรัฐบาลได้จัดทำขึ้น ถึงแม้ว่าประชาชนส่วนใหญ่จะมีความพึงพอใจระดับมากในมาตรการต่าง ๆ ที่ถูกกำหนดอยู่ในข้อกฎหมาย อาจเนื่องมาจากมาตรการเหล่านั้นเป็นมาตรการที่ส่งผลกระทบในด้านบวกต่อสิ่งแวดล้อมและไม่ขัดต่อผลประโยชน์ของประชาชนในส่วนรวม อย่างไรก็ตาม ยังมีความต้องการให้มีการปรับปรุงและพัฒนามาตรการทางผังเมือง

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนามาตรการทางผังเมืองในการจัดการสิ่งแวดล้อมที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน และก่อให้เกิดประสิทธิภาพในทาง

ปฏิบัติ รวมถึงส่งเสริมการรับรู้และเข้าใจในรายละเอียดของมาตรการในการจัดการสิ่งแวดล้อมได้ง่ายมากขึ้น จึงมีรายละเอียดดังนี้ (Kaew-Im, 2009; Pimonsathean, 2000; Prompratan, 2009; Tepananan, 1998)

1. ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ถึงความรู้เกี่ยวกับมาตรการต่าง ๆ และปรับปรุงสื่อประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนสามารถเข้าใจและเข้าถึงได้ง่ายยิ่งขึ้น

จากผลการทำแบบสอบถามการรับรู้และเข้าใจต่อมาตรการทางผังเมืองในการจัดการสิ่งแวดล้อม พบว่าประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่ทราบและเข้าใจในมาตรการที่เกิดขึ้นเท่าที่ควร ข้อบังคับต่าง ๆ ที่ได้อยู่แล้ว จึงควรได้รับการประชาสัมพันธ์ให้เพิ่มมากขึ้น เช่น การติดประกาศ การใช้สื่อวิทยุชุมชน อินเทอร์เน็ต เป็นต้น นอกจากนี้ ควรสร้างองค์ความรู้ให้แก่ประชาชนด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย เพื่อให้ความรู้ทางด้านผังเมืองมีความใกล้ชิดกับประชาชนมากขึ้น โดยมีประชาชนเห็นด้วยกับการปรับปรุงสื่อประชาสัมพันธ์ถึงร้อยละ 99 และควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ความรู้เกี่ยวกับมาตรการและโครงการต่าง ๆ ให้มากขึ้นถึงร้อยละ 98

2. ควรเพิ่มมาตรการแรงจูงใจในมาตรการทางผังเมืองในการจัดการสิ่งแวดล้อม

มาตรการทางผังเมืองที่ใช้ในการจัดการสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันมุ่งเน้นการกำหนดมาตรการในเชิงการควบคุมการพัฒนา ซึ่งส่งผลให้ไม่ได้รับการตอบสนองจากประชาชนและผู้ประกอบการในพื้นที่เท่าที่ควร เพื่อให้มาตรการทางผังเมืองที่กำหนดขึ้นสามารถใช้ประโยชน์ได้จริง ควรส่งเสริมมาตรการแรงจูงใจให้ประชาชนเห็นด้วย และต้องการปฏิบัติตามมากขึ้น ซึ่งอาจทำได้โดยการกำหนดสิทธิทางภาษี (เช่น การลดหย่อนภาษี การลดภาษี หากเจ้าของที่ดินปฏิบัติตามข้อกำหนดกฎหมาย เป็นต้น) การกำหนดเขตโบนัสและเขตจูงใจ (bonus and incentive zoning) (เช่น การอนุญาตให้ที่ดินบริเวณพาณิชยกรรมมีความหนาแน่นมากยิ่งขึ้น แต่ต้องมีการเพิ่มพื้นที่สาธารณะ

ในบริเวณนั้นควบคู่กันไป เป็นต้น) การโอนสิทธิการพัฒนา (transfer of development rights) (เช่น การโอนสิทธิในการก่อสร้างอาคารสูงให้พื้นที่บริเวณอื่นที่อนุญาตให้ก่อสร้างอาคารสูงได้ เป็นต้น)

3. ควรปรับปรุงให้ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้มากขึ้น

การจัดวางแผนนโยบายหรือมาตรการในการพัฒนาเมืองเทศบาลเมืองภูเก็ตส่งผลอย่างยิ่งต่อการควบคุมและป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ เช่น ปัญหาการจัดการขยะ ปัญหาน้ำท่วม ปัญหาดินถล่ม เป็นต้น ประชาชนในท้องถิ่นจึงควรมีบทบาทสำคัญในการจัดวางแผนนโยบายหรือมาตรการในการพัฒนาเมือง เช่น การจัดทำผังเมืองรวม การจัดทำมาตรการในการจัดการสิ่งแวดล้อม เป็นต้น นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาความต้องการของประชาชนต่อการปรับปรุงพัฒนามาตรการทางผังเมืองในการจัดการสิ่งแวดล้อมในแบบสอบถาม พบว่า มีความต้องการให้ปรับปรุงในเรื่องการมีส่วนร่วมของการประชาชนมากที่สุด (คิดเป็นร้อยละ 100) ดังนั้น ท้องถิ่นจึงควรเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดมาตรการและการดำเนินโครงการมากขึ้น อีกทั้ง ควรมีการจัดการประชุมประชาพิจารณ์ในพื้นที่เป็นระยะและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนได้รู้ถึงความเป็นไปของมาตรการนั้น ๆ ด้วย

4. ควรมีการบังคับใช้และกำหนดบทลงโทษที่เข้มงวดขึ้น

ในปัจจุบัน กฎหมายผังเมืองยังมีบทลงโทษที่น้อยมากเมื่อเทียบกับความผิดกรณีอื่น ๆ คือ จำคุกไม่เกิน 6 เดือนหรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท จึงทำให้ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยอมเสียค่าปรับเพื่อได้ผลประโยชน์ที่มากกว่าจากการก่อสร้างสถานประกอบการในอนาคต จึงทำให้ปัญหาการละเมิดกฎหมายยังคงมีอยู่ ซึ่งข้อเสนอแนะข้อนี้ประชาชนส่วนใหญ่ในเกาะสมุยเห็นด้วยร้อยละ 94

References

- Department of Public Works and Town & Country Planning in Surat Thani Province. (2009). *ผังเมืองรวมชุมชนเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี พ.ศ. 2549 (ฉบับที่ 2)* [Community comprehensive plan Koh Samui, Surat Thani province, 2549 (2nd)]. Surat Thani province, Thailand: Author.
- Forestry officers said rainfall and forest area in Samui is critically decreasing to 11% [จนท.ป่าไม้ระบุ “สมุย” วิกฤตป่าหดเหลือ 11% ฝนตกน้อย]. (2010). Retrieved July 16, 2010, from http://www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid=1282316568&grpid=03&catid=19&subcatid=1906.
- Kaew-Im, P. (2009). *มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมการใช้ที่ดินภายใต้กรอบผังเมืองรวม* [Legislative measures on land-use control under the overall city plan]. Master of Laws Thesis, Faculty of Law, Ramkhamhaeng University, Bangkok, Thailand.
- Kaiwan, Y. (2002). *พื้นฐานการวิจัย* [Basic of research]. Bangkok, Thailand: Suveriyasan.
- Koh Samui Municipality, Surat Thani Province. (n.d.). *แผนพัฒนาเทศบาลเมืองเกาะสมุยสามปี (พ.ศ. 2553–2555)* [Koh Samui municipal development plan (2010–2012)]. Surat Thani Province, Thailand: Author.
- Koh Samui Municipality, Surat Thani Province. (2009). *เทศบัญญัติเทศบาลเมืองเกาะสมุยกำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ตัดแปลง หรือเปลี่ยนการใช้อาคารบางชนิด หรือบางประเภทในเขตเทศบาลเมืองเกาะสมุย อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี* [Koh Samui municipal law: Constriction restricted area of construction]. Surat Thani Province, Thailand: Author.
- Koh Samui Municipality, Surat Thani Province. (2010). *ข้อมูลทั่วไป อำเภอเกาะสมุย* [General Information Koh Samui District]. Retrieved August 20, 2010, from 123.242.172.2/home/document/aumphur/kohsamui53.doc.
- Ministry of Interior. (1989). *กฎกระทรวง ฉบับที่ 22 (พ.ศ. 2532) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522* [Ministerial Regulation NO. 22 (1989) according to building control act, 1979]. Bangkok, Thailand: Author.
- Office of Natural Resources and Environmental Policy and Planning. (2007). *ร่างประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในบริเวณพื้นที่เกาะสมุย เกาะเตень อำเภอเกาะสมุยและเกาะพะงัน อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี* [Draft of notification of ministry of natural resources and environment on zoning and environmental protection procedures in Koh Samui and Koh Tan, Koh Samui District and Koh Phangan, Phangan District, Surat Thani Province]. Bangkok, Thailand.
- Pimonsathean, Y. (2000). *แนวคิดของการวางผังที่ส่งผลในทางปฏิบัติ* [Practical urban planning]. Retrieved January 9, 2011, from http://www.cuurp.org/B_resource/B_thai/b1/Th_b1_b.htm.
- Prompratan, A. (2009). *มาตรการและแรงจูงใจทางผังเมือง: การรับรู้ของประชาชนในกรุงเทพมหานคร* [Urban planning measures and incentives: People perception in Bangkok]. Master of Urban Environmental Planning and Development Thesis, Faculty of Architecture and Planning, Thammasat University, Pathumthani, Thailand.
- Songkhla Provincial office of Local Administration. (2010). *ข้อ-ขายที่ดิน “สมุย” ระส่ำนักลงทุนแหงกกลัวโดนทางเลข* [Investers are worried about uncertainty in Samui]. Retrieved July 16, 2010, from <http://www.sklocal.go.th/modules/news/index.php?mode=detail&id=285>
- Tapananan, N., & Kroutnoi, L. (1998). *การศึกษามาตรการด้านผังเมืองเพื่อควบคุมสภาวะแวดล้อมของเมืองท่องเที่ยวชายทะเล กรณีศึกษา: เมืองพัทยา* [Study on urban planning to control the environment of costal travel cities: Case study of Pattaya city] (Research report). Bangkok, Thailand: Environmental Research Institute Chulalongkorn University.
- The Green Island in Koh Samui Project. (2010). *สมุยในวันนี้* [Today's Samui]. Retrieved July 16, 2010, from http://www.thegreenislandproject.org/New/?page_id=2.

